

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - voorontwerp van decreet houdende diverse bepalingen
betreffende het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

Samenvatting

Dit ontwerp van decreet beoogt in decreten betreffende het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (WVG) een aantal noodzakelijke aanpassingen en toevoegingen aan te brengen. Naast wetgevingstechnische aanpassingen regelt dit ontwerp ook een aantal meer inhoudelijke aspecten, waar een aangepaste regelgeving zich opdringt, onder meer als gevolg van de implementatie van sociale akkoorden, wijze van verdelen van middelen voor personen met een handicap, verankering van Vlaamse toelidingscommissie en doorvoering van verschillende wijzigingen in het vrijwilligerswerk, algemeen welzijnswerk, pleegzorg, geestelijk gezondheidsaanbod, woonzorg en gezondheidszorg.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT/BELEIDSDOELSTELLING

Dit ontwerp betreft wetgevingstechnische en inhoudelijke aanpassingen binnen het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. Deze komen er ten gevolge van een breed scala aan beleidskeuzes, zoals de implementatie van sociale akkoorden, de wijze van verdelen van middelen voor personen met een handicap, de verankering van de Vlaamse toelidingscommissie en de doorvoering van verschillende wijzigingen in het vrijwilligerswerk, het algemeen welzijnswerk, de pleegzorg, het geestelijk gezondheidsaanbod, de woonzorg, de gezondheidszorg en de Vlaamse sociale bescherming.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Wetgevingsadvies

Het bijgaande voorontwerp van decreet van de Vlaamse Regering werd aangepast aan het Wetgevingsadvies nr. 2022/462 van 14 december 2022.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Het decreet voorziet een breed scala aan wijzigingen in uiteenlopende domeinen. Deze domeinen zullen hier afzonderlijk toelichting krijgen, volgens de structuur die ook het decreet zelf volgt. De toelichting is daarnaast ook terug te vinden in de memorie van toelichting, punt I. Algemene Toelichting. Die zit als bijlage inbegrepen.

De domeinen ter zake zijn de volgende:

- geestelijke gezondheidszorg (hoofdstuk 2);
- personen met een handicap (hoofdstuk 3 en hoofdstuk 8);
- vrijwilligerswerk (hoofdstuk 4);
- algemeen welzijnswerk (hoofdstuk 5);
- Vlaamse sociale bescherming (hoofdstuk 10);
- woonzorg (hoofdstuk 11);
- eerstelijnszorg (hoofdstuk 13);

Verder wordt de term 'de Strategische Adviesraad voor het Vlaamse Welzijns-, Gezondheids- en Gezinsbeleid' geschrapt in meerdere sectorale decreten. Het decreet van 29 juni 2018 tot oprichting van de Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin voorzigt in de opvolger van de Strategische Adviesraad voor het Vlaamse Welzijns-, Gezondheids- en Gezinsbeleid. Daarvoor werd deze Strategische Adviesraad geregeld in het decreet van 7 december 2007. In het decreet van 29 juni 2018 werd de referentie naar het bestaan van de Strategische Adviesraad geschrapt uit het opschrift van het decreet van 7 december 2007. In andere regelgeving, echter, werd nog steeds naar het decreet van 7 december 2007 verwezen volgens het oude opschrift daarvan. Dat wordt met deze bepalingen gecorrigeerd in hoofdstukken 2, 3, 6, 9, 10, 12 en 13. Meer bepaald in artikelen 2, 8, 15, 26, 30, 33, 35, 41 en 43.

Tenslotte wordt er ook voorzien in een aantal bepalingen ter aanpassing van de wetgeving aan het nieuwe Wetboek Vennootschappen en Verenigingen.

1.1.1 Geestelijke gezondheidszorg (hoofdstuk 2)

De Vlaamse Regering is vertegenwoordigd bij de totstandkoming van sociale akkoorden die betrekking hebben op de gezondheidssector. Zo werden reeds verschillende Vlaamse Intersectorale Akkoorden gesloten, waaronder het Zesde Vlaams Intersectoraal Akkoord van 30 maart 2021 voor de Social/Non Profitsectoren voor de periode 2021-2025. Ook de centra voor geestelijke gezondheidszorg werden opgenomen in dit akkoord. Wanneer een sociaal akkoord gesloten is, dient het echter nog uitgevoerd en gefinancierd te worden, conform de afspraken die opgenomen zijn in het akkoord.

Voor de psychiatrische verzorgingstehuizen, de initiatieven van beschut wonen, de revalidatievoorzieningen, de revalidatieziekenhuizen en de multidisciplinaire begeleidingsequipes, werd voorzien in een decretale basis voor de uitvoering van sociale akkoorden die betrekking hebben op het gezondheidsbeleid in artikelen 52 en 53 van het decreet van 6 juli 2018 betreffende de overname van de sectoren psychiatrische verzorgingstehuizen, initiatieven van beschut wonen, revalidatieovereenkomsten, revalidatieziekenhuizen en multidisciplinaire begeleidingsequipes voor palliatieve verzorging (hierna: Overnamedecreet). Ook in de artikelen 139/1 en 139/2 van het decreet van 18 mei 2018 houdende de Vlaamse sociale bescherming (hierna: VSB-decreet) werd voorzien in een decretale basis voor de uitvoering van sociale akkoorden. Deze artikelen bieden een rechtsgrond voor de uitvoering van sociale akkoorden voor wat betreft de woonzorgcentra, de centra voor dagverzorging, de centra voor kortverblijf, de psychiatrische verzorgingstehuizen, de

initiatieven van beschut wonen, de revalidatievoorzieningen, de revalidatieziekenhuizen en de multidisciplinaire begeleidingsequipes voor palliatieve verzorging.

Het toepassingsgebied van deze decretale bepalingen strekt zich echter niet uit tot de centra voor geestelijke gezondheidszorg. Tot op heden werd niet voorzien in een gelijkaardige decretale basis voor de uitvoering van sociale akkoorden met betrekking tot de centra voor geestelijke gezondheidszorg.

Met dit voorontwerp van decreet wordt in het decreet van 18 mei 1999 betreffende de geestelijke gezondheidszorg voorzien in een specifieke decretale basis voor de uitvoering van de sociaal akkoorden die betrekking hebben op de centra voor geestelijke gezondheidszorg.

1.1.2 Personen met een handicap (hoofdstuk 3 en hoofdstuk 8)

Vlaamse toeleidingscommissie (VTC)

Vanaf 2018 deden zich drie fundamentele veranderingen voor binnen de werking van het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH).

- 1) Vanuit de adviesorganen werd de beleidskeuze gemaakt om te werken met één Vlaamse wachtlijst en de middelen niet langer te verdelen over de provincies. De wachttijd voor elke persoon met een handicap die een persoonsvolgend budget vraagt, mag alleen afhangen van de prioriteitengroep (de dringendheid van zijn vraag) en niet van de plaats waar hij/zij woont. Hierdoor wordt interprovinciale uniformiteit bij de beoordeling van dossiers belangrijker dan voorheen.
- 2) Het provinciaal beleid voor personen met een handicap werd overgedragen naar Vlaanderen, wat concreet inhoudt dat het VAPH sinds 2018 instaat voor de organisatie en de werking van alle commissies. Hierdoor dringt een afstemming van de verschillende commissies (op het vlak van proces, organisatie, voorbereiding ...) zich op.
- 3) De hulpmiddelenfiches die de criteria bevatten voor de toekenning van een tussenkomst in de kosten van individuele materiële bijstand werden regelgevend verankerd, waardoor de rol van de provinciale evaluatiecommissie (PEC) ingeperkt wordt bij aanvragen voor hulpmiddelen en aanpassingen. De enige overblijvende taak betreft de bepaling van de handicap in het kader van aanvragen van ondersteuning. Hierdoor ontstaat een sterk onevenwicht in de taakbelasting van de PEC ten opzichte van de regionale prioriteitencommissie (RPC).

Deze drie factoren werden aangegrepen als opportuniteit om volgende knelpunten binnen de organisatie van de commissies aan te pakken: de lange doorlooptermijnen voor de administratieve afhandeling van dossiers (die bovendien sterk verschillen tussen de verschillende provincies), de fragmentaire beoordeling van dossiers (handicap en prioritering worden afzonderlijk beoordeeld), het onevenwicht in taakbelasting tussen commissies of provincies, het risico op interprovinciale verschillen in beoordeling wegens een provincie-eigen vergadercultuur ...

De coronacrisis verhoogde de noodzaak aan een VTC, omdat in de nasleep van deze crisis achterstanden bij de commissies werden verwacht. Er werd daarom preventief ingezet op een flexibele en efficiënte manier van vergaderen. Met het besluit van de Vlaamse Regering van 26 oktober 2020 werd bij wijze van proefproject een Vlaamse toeleidingscommissie in het leven geroepen. De invoer van de VTC als proefproject impliceerde een fasering van het project waarbij in eerste instantie een integratie van PEC en RPC op provinciaal niveau werd doorgevoerd. Na een positief onthaal van deze eerste fase, kan de VTC - mits de nodige aanpassingen - verder gezet

worden en kan er op termijn toegewerkt worden naar een tweede fase. Deze tweede fase zal inhouden dat de dossiers interprovinciaal behandeld worden.

Het voormelde besluit van 26 oktober 2020 houdt op 31 december 2023 op uitwerking te hebben. In zijn advies bij het besluit (advies 67.842/1/V van 11 september 2020) stelde de Raad van State dat geen enkele bepaling van het decreet van 25 april 2014 over de persoonsvolgende financiering of van het decreet van 7 mei 2004 over de oprichting van het VAPH rechtsgrond kan bieden voor de oprichting van een Vlaamse toeleidingscommissie. De decreetgever heeft aldus de Raad van State doelbewust voorzien in de oprichting van de RPC naast de PEC die op moment dat het decreet persoonsvolgende financiering werd aangenomen al bestond, met als specifieke taak “om een zorgvraag, overeenkomstig de richtlijnen die door het agentschap zijn vastgesteld, te erkennen als prioritair te bemiddelen” (artikel 25).

Niettemin wordt het opportuun geacht om ook in de toekomst verder te werken met een VTC. De huidige evaluatie toont immers aan dat de doelstellingen van het proefproject ‘Vlaamse toeleidingscommissie’ reeds gedeeltelijk werden gerealiseerd. Een omschakeling naar een interprovinciale verwerking van de dossiers wordt naar voren geschoven om de VTC-werking nog beter af te stemmen op de vooropgestelde doelen. Een interprovinciale dossierverwerking – waarbij de commissies zich niet beperken tot dossiers uit de eigen provincie, maar dossiers van over heel Vlaanderen beoordelen kan in sterke mate bijdragen aan een interprovinciaal uniforme dossierbeoordeling.

Er wordt voorgesteld om het laatste lid van artikel 16 in het decreet van 25 april 2014 te wijzigen en een nieuw lid toe te voegen aan artikel 8 in het decreet van 7 mei 2004 om de VTC decreetaal te verankeren (artikel 7). Daarnaast wordt voorgesteld om in artikel 15 van het decreet van 25 april 2014 de bepaling over de verdeling tussen de provincies te doen overeenstemmen met de toepassing van een interprovinciale wachtlijst (artikel 24).

Vennootschap met sociaal oogmerk (VSO)

Op 1 mei 2019 en 1 januari 2020 is het nieuwe Wetboek van vennootschappen en verenigingen gefaseerd in werking getreden. De vennootschappen met sociaal oogmerk (VSO's) worden afgeschaft onder dit nieuwe Wetboek van vennootschappen en verenigingen. Bestaande VSO's worden nog ‘gedoogd’ tot 1 januari 2024. Wanneer zij intussen echter een statutenwijziging doorvoeren, moeten zij een andere rechtsvorm kiezen.

Om aan VSO-voorzieningen duidelijkheid te verschaffen over de richting waarin zij best evolueren als een statutenwijziging zich opdringt om te blijven voldoen aan vergunnings-, erkennings- of subsidievoorwaarden, wordt verduidelijkt dat waar in het VAPH decreet en het woonzorgdecreet een verwijzing naar VSO's is opgenomen, het ofwel gaat om een VSO onder het oude Wetboek Vennootschappen, ofwel om een coöperatieve vennootschap met erkenning als sociale onderneming onder het nieuwe Wetboek van vennootschappen en verenigingen, ofwel om een equivalent daarvan (artikel 6 en 38). De genoemde decreten blijven op die manier aanhaken bij het concept dat de federale wetgever voorziet voor vennootschappen die, naast een beperkt geldelijk voordeel, hoofdzakelijk een maatschappelijk doel nastreven.

1.1.3 Vrijwilligerswerk (hoofdstuk 4)

Klachtenprocedure

Het Vlaams Steunpunt Vrijwilligerswerk (VSVW) heeft als missie zich als een Vlaams sectoroverschrijdend expertisecentrum te profileren, met betrekking tot vrijwilligers, vrijwilligerswerk en vrijwilligersbeleid. Het VSVW heeft, als opdracht om het vrijwilligerswerk te promoten en te ondersteunen, zowel bij vrijwilligersorganisaties als overheden.

Er is op dit moment geen uniforme klachtenprocedure uitgewerkt binnen het autonoom vrijwilligerswerk. Dit wordt ingevoegd (artikel 9). Deze procedure zal gelden voor alle organisaties die erkend worden als autonome vrijwilligersorganisatie, en biedt de administratie de mogelijkheid om zicht te krijgen op onregelmatigheden met het oog op het kunnen ondernemen van acties (bijvoorbeeld het aanvragen van een risico-gestuurde inspectie door zorginspectie).

1.1.4 Algemeen welzijnswerk (hoofdstuk 5)

Centra voor algemeen welzijnswerk

De werkingsgebieden van de CAW worden afgestemd op de eerstelijnszones om maximale afstemming tussen zorg en welzijn te realiseren. Omdat de eerstelijnszones niet integraal de provinciegrenzen volgen (met name voor Zwijndrecht), wordt de voorwaarde om tot één provincie te behoren geschrapt. In de toekomst zullen in eerste instantie de eerstelijnszones en in tweede instantie de referentieregio's het werkingsgebied van de CAW bepalen. De decretale basis voor uitvoering van het VIA6 akkoord wordt ook vastgelegd, waar CAW naast een subsidie-enveloppe voor de erkende VTE ook een bis-enveloppe krijgt voor de voltijds equivalente personeelsleden die de Vlaamse Gemeenschap niet structureel subsidieert en die ook niet gefinancierd worden vanuit de sociale maribel (artikel 14).

Hulplijn

Daarnaast wordt de programmatie van de centra voor teleonthaal in overeenstemming gebracht met de recentste ontwikkelingen. De 5 centra voor teleonthaal fusioneren namelijk naar 1 centrum (artikel 10, 11, 12, 13).

De benaming 'hulplijn' geeft correcter weer wat de opdracht van 1712 concreet inhoudt: het aanbieden van 'hulp' door te luisteren, door het geven van advies en informatie en door te verwijzen indien nodig. De benaming 'meldpunt' roept verkeerdelijk de verwachting op bij burgers dat ze een situatie gewoon kunnen melden of 'droppen' bij 1712 en dat 1712 hier dan autonoom mee verder gaat (artikel 16, 17, 19, 20, 21, 22, 23).

De hulplijn 1712 is lokaal/provinciaal georganiseerd. Bij aanvang van 1712 was er ook een aparte hulplijn in Brussel. Deze realiteit is achterhaald sinds de hulplijn 1712 voor de provincie Vlaams-Brabant ook de oproepen vanuit Brussel beantwoordt en Brussel dus geen aparte/lokale 1712-hulplijn meer heeft. Vandaar dat een aanpassing van de tekst aan de realiteit ons beter leek. Het is op dit moment zo dat er per provincie een hulplijn 1712 wordt georganiseerd via een samenwerkingsverband tussen een/het CAW van de desbetreffende provincie en het Vertrouwenscentrum van diezelfde provincie (artikel 14).

1.1.5 Vlaamse sociale bescherming (hoofdstuk 10 en 11)

Slagkracht tegen ondernemingen die druk leggen op verstrekkers van mobiliteitshulpmiddelen

Naar aanleiding van recent onderzoek door de Zorginspectie, is gebleken dat er in de praktijk ondernemingen zijn die druk leggen op erkende verstrekkers van mobiliteitshulpmiddelen die voor hen werken. De machtspositie van de werkgever zorgt ervoor dat bij sommige ondernemingen verstrekkers handelingen moeten stellen die in tegenstrijd zijn met de regelgeving. Momenteel kan enkel de verstrekker gesanctioneerd worden, ook als hij dergelijke handelingen moet uitvoeren in opdracht van zijn werkgever. De enige uitzondering hierop betreft de mogelijkheid tot het opleggen van een administratieve geldboete aan de onderneming overeenkomstig artikel 117 van het decreet van 18 mei 2018 houdende de Vlaamse sociale bescherming wanneer er systematische afwijkingen of fraude wordt vastgesteld in het kader van de aanrekening van de bedragen, vermeld in artikel 114

van ditzelfde decreet, en overeenkomstig artikel 125 wanneer de tekortkomingen, vermeld in dat artikel, worden vastgesteld. Wanneer de verstrekker het bedrijf verlaat en/of zijn machtiging is geschorst, dan belet niets de onderneming om op zoek te gaan naar een andere verstrekker en zijn praktijk verder te zetten.

De voorliggende wijzigingen aan artikel 105 van het decreet van 18 mei 2018 houdende de Vlaamse sociale bescherming zorgen ervoor dat binnen de handhavingprocedure niet enkel de betrokken verstrekkers kunnen worden gevat, maar ook – indien nodig – de ondernemingen waarvoor ze werken. Aangezien enkel de verstrekker aan machtiging onderworpen is en niet de onderneming waarvoor de verstrekker werkzaam is, wordt de sanctie i.v.m. de schorsing of intrekking van de machtiging van de verstrekker voor een sanctionering op ondernemingsniveau aangepast naar een schorsing of intrekking van de mogelijkheid om aanvragen van tegemoetkomingen voor mobiliteitshulpmiddelen in te dienen. Daarnaast wordt erkend dat de tegemoetkoming via het trekkingsrecht ook rechtstreeks door de onderneming kan worden geïnd, waardoor de sanctie met betrekking tot de terugvordering van deze tegemoetkoming zich eveneens tot deze onderneming dient te richten. De terugvordering dient zich immers te situeren waar het geld zich bevindt.

Deze maatregel zorgt ervoor dat het Agentschap meer juridische slagkracht heeft om de onderneming, waarvoor de verstrekker werkt, eveneens te kunnen sanctioneren. Alleen zo beschermen we ook (toekomstige) gebruikers die zich tot deze onderneming richten (artikel 34).

BelRAI Screener

De Vlaamse Regering keurde op 28 mei 2021 het besluit van de Vlaamse Regering over de tenuitvoerlegging van BelRAI en tot wijziging van diverse besluiten van de Vlaamse Regering over het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin definitief goed. Door dit besluit hanteren de gemachtigde indicatiestellers (diensten voor gezinszorg, diensten voor maatschappelijk werk, openbare centra voor maatschappelijk welzijn en welzijnsverenigingen) vanaf 1 juni 2021 enkel nog de BelRAI Screener voor +18-jarigen in het kader van het zorgbudget zwaar zorgbehoevenden.

Overeenkomstig dit besluit kunnen BelRAI-indicatiestellers alleen de BelRAI Screeners uitvoeren, als zij de vereiste opleiding gevolgd hebben bij een BelRAI-trainer of BelRAI-expert en als zij deelnemen aan de verplichte bijscholings- en intervisiemomenten. Deze verplichting werd niet opgelegd aan de gerechtelijk deskundigen. Inmiddels werden al vonnissen gewezen waarbij de Arbeidsrechtbank de deskundige de opdracht gaf om de zorgbehoefte te beoordelen op basis van de Belprofiel schaal, in plaats van de BelRAI Screener. Dit ontwerp biedt een juridische grondslag voor het gebruik van de BelRAI Screener door gerechtsdeskundigen (artikel 32).

De Vlaamse Regering kiest voluit voor het afstemmen van de verschillende zorgzwaarte-inschalingsystemen door het aanwenden van een eenvormig inschalingsinstrument, namelijk de BelRAI. De BelRAI-instrumenten zijn een reeks van internationaal wetenschappelijk gevalideerde evaluatie-instrumenten. Ze zijn gebaseerd op de InterRAI-instrumenten die werden vertaald naar de Belgische situatie (BelRAI). De instrumenten brengen het functioneren en de zorgnoden van gebruikers op een gestandaardiseerde en gestructureerde wijze in beeld, telkens op maat van de specifieke zorgcontext. Er is echter telkens een gemeenschappelijke set van kernitems, waardoor uitwisseling van zorggegevens over sectoren heen mogelijk wordt. In Vlaanderen wordt een Vlaams IT-Platform BelRAI ontwikkeld waarop de verschillende BelRAI-instrumenten stapsgewijs geïntegreerd zullen worden en multidisciplinaire samenwerking over de sectoren heen mogelijk wordt gemaakt.

In het decreet van 18 mei 2018 houdende de Vlaamse sociale bescherming en in het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019 wordt uitdrukkelijk geopteerd voor BelRAI als inschalingsinstrument. In het besluit van de Vlaamse Regering van 28 mei 2021 wordt de gefaseerde

implementatie van BelRAI voor het zorgbudget zorgbehoevenden, de diensten gezinszorg en de residentiële ouderenzorg verder geconcretiseerd.

Uit een interne analyse is gebleken dat de juridische basis voor het Vlaams IT-platform BelRAI, waarin indicatiestellingen worden opgenomen voor enerzijds de financiering in het kader van de Vlaamse sociale bescherming en anderzijds voor het bepalen van de zorgdoelstellingen door erkende woonzorgvoorzieningen te beperkt was. Om dit probleem te remediëren wordt een decretale basis gecreëerd voor de databank van het Vlaams IT-platform BelRAI en de aspecten van de verwerking van persoonsgegevens die nog niet decretaal verankerd zijn (artikel 31). Het Agentschap voor Vlaamse Sociale Bescherming wordt aangeduid als verwerkingsverantwoordelijke (artikel 29).

Naast de creatie van een decretale basis voor deze BelRAI-databank wordt eveneens een rechtsgrond gecreëerd voor het nemen van indicatiestellingen in woonzorgvoorzieningen. Momenteel vindt de afname van indicatiestellingen zijn rechtsgrond in het artikel 38 van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019, dat voorziet dat de Vlaamse Regering 'aanvullende erkenningsvoorwaarden' kan opleggen. Omdat in het verleden al opmerkingen werden gegeven, onder meer door de Raad van State, bij deze rechtsgrond bij het bepalen van bijkomende elementen (vb. voorwaarden waaraan een persoon moet voldoen om indicatiestellingen te mogen afnemen, opleidingsvereisten, enz...) wordt daarom met dit voorstel een duidelijke rechtsgrond gecreëerd in het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019 met het oog op het afnemen van indicatiestellingen (artikel 37).

Aanpassing termijnen betaling zorgpremie Oekraïense vluchtelingen

Oekraïense vluchtelingen die, als tijdelijk ontheemden, onmiddellijk worden ingeschreven in het vreemdelingenregister moeten aansluiten bij de Vlaamse bescherming. (Zie artikel 3, § 1, En artikel 2, 40° van het decreet van 18 mei 2018 houdende de Vlaamse sociale bescherming (hierna decreet VSB).) Door het beschermd statuut wordt deze groep vluchtelingen anders behandeld dan de eerdere stromen van vluchtelingen.

Krachtens artikel 3, § 1, van het decreet van 18 mei 2018 houdende de Vlaamse sociale bescherming is de Vlaamse sociale bescherming van toepassing op elke persoon die in het Nederlandse taalgebied woont en op elke persoon die in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad woont. Artikel 2, 40° van het VSB decreet definieert "wonen" als "ingeschreven zijn in het bevolkingsregister of in het vreemdelingenregister, of ingeschreven zijn in het wachtregister voor personen die jonger zijn dan achttien jaar;". Dus een volwassen persoon die is ingeschreven in het wachtregister, kan niet aansluiten. Andere groepen van vluchtelingen worden eerst ingeschreven in het wachtregister. Pas op het moment dat de situatie minder precair wordt, wordt de vluchteling ingeschreven in het vreemdelingenregister. Deze tijdelijk ontheemden uit Oekraïne worden onmiddellijk ingeschreven in het vreemdelingenregister, waardoor zij onmiddellijk moeten betalen. De ongelijkheid wordt dus gecreëerd door het beschermd statuut. Huidig ontwerp poogt de ongelijkheid op te heffen (artikel 28).

De termijn waarin zij worden vrijgesteld van het betalen van de zorgpremie wordt gelijkgesteld met de termijn waarin ze van het bijzonder beschermingsstatuut genieten. Mochten deze personen inmiddels een zorgvraag krijgen, dan blijven de tegemoetkomingen voor mobiliteitshulpmiddelen en de zorgtickets gewaarborgd. Een ontheemde Oekraïner met een attest van tijdelijke bescherming is in bepaalde gevallen ook vrijgesteld van bijdragebetaling voor de federale ziekteverzekering.

Het uitvoeringsbesluit (EU) 2022/382 van de Raad van 4 maart 2022 stelt het bestaan vast van een massale toestroom van ontheemden uit Oekraïne in de zin van artikel 5 van Richtlijn 2001/55/EG, en voert naar aanleiding daarvan de tijdelijke bescherming in. Deze bescherming duurt in beginsel een jaar, maar kan beperkt verlengd worden voor twee keer zes maanden tenzij de Raad van de

Europese Unie een einde stelt aan de tijdelijke bescherming. Een attest van tijdelijke bescherming kan dus maximum voor twee jaar toegekend worden, tenzij op Europees niveau in de toekomst deze termijn alsnog gewijzigd wordt. Dit zou betekenen dat de premie VSB maximum voor twee jaar kan vrijgesteld worden. Van zodra het attest van tijdelijke bescherming niet meer toegekend is, zal de persoon de premie VSB moeten beginnen betalen zoals andere burgers.

Om recht te hebben op een zorgbudget moet men krachtens artikel 41, §1, eerste lid, 4° van het decreet VSB gedurende ten minste tien jaar waarvan gedurende ten minste vijf opeenvolgende jaren, die voorafgaan aan de opening van het recht op tegemoetkoming conform dit decreet, in het Nederlandse taalgebied of het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad wonen of sociaal verzekerd zijn in de lidstaten van de Europese Unie, in de andere staten die partij zijn bij de Europese Economische Ruimte of in Zwitserland. Voor kinderen tot de leeftijd van achttien jaar geldt die voorwaarde niet. Bovendien moeten zij krachtens artikel 41, §1, eerste lid, 5° voldoen aan de inburgeringsplicht, vermeld in artikel 2, eerste lid, 11°, van het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie en inburgeringsbeleid of in artikel 4 van de ordonnantie van 11 mei 2017 betreffende het inburgeringstraject voor de nieuwkomers. Deze personen zullen, behoudens de kinderen, niet voldoen aan deze voorwaarden en hebben bijgevolg geen recht op de zorgbudgetten.

Huidig ontwerp laat de termijn van tien jaar pas ingaan op het moment waarop het bijzonder beschermingsstatuut wordt beëindigd (artikel 27). Hiermee worden zij gelijkgesteld aan andere vluchtelingen, die eerst ingeschreven worden in het wachtregister. Deze vluchtelingen zullen immers slechts moeten aansluiten én de zorgpremie betalen van zodra ze worden ingeschreven in het vreemdelingenregister. De tijdelijk ontheemden sluiten wel aan maar moeten geen zorgpremie betalen zo lang het beschermingsstatuut van toepassing is. Zonder deze aanpassing zouden personen die het bijzonder beschermingsstatuut genieten, sneller in aanmerking komen voor een zorgbudget dan de andere vluchtelingen.

1.1.6 Woonzorg (hoofdstuk 11)

Verbreiding toepassingsgebied administratieve geldboete

Sinds de opmaak van het Woonzorgdecreet van 2019 en de inwerkingtreding ervan op 1 januari 2020 is het handavingsbeleid versterkt. Een administratieve geldboete is in dit kader een sanctiemiddel dat voorzieningen een sanctie oplegt voor het niet naleven van de erkenningsvoorwaarden maar dat evenwel geen rechtstreekse impact heeft op het personeel en de bewoners.

Uit de analyse van de toepassing en ervaringen inzake handhaving sinds 2020 is gebleken dat een verbreiding van de bestaande sanctiemiddelen aangewezen is, ten einde de slagkracht van de overheid te verhogen bij woonzorgvoorzieningen die niet voldoen aan de geldende erkenningsvoorwaarden.

De huidige bepaling vervat in artikel 72, eerste lid, 6° stelt dat een administratieve geldboete enkel kan opgelegd worden als de uitbater van een erkende woonzorgvoorziening door de Vlaamse overheid aangemaand is om binnen een bepaalde termijn aan de erkenningsvoorwaarden, vermeld in de aanmaning, te voldoen en hij binnen die termijn niet aan die voorwaarden voldoet. De aanmaning kadert in de procedure die kan leiden tot een schorsing of intrekking van de erkenning, wat impliceert dat een aanmaning enkel betekend wordt als er zware en herhaaldelijk vastgestelde tekorten op de erkenningsvoorwaarden werden vastgesteld die bovendien een ernstig risico inhouden voor de zorg- en dienstverlening aan de gebruikers van de voorziening. Door de koppeling van de administratieve geldboete aan een aanmaning verengt dit aanzienlijk de mogelijkheid om een administratieve geldboete in te zetten voor andere, minder zware tekorten op de erkenningsvoorwaarden die toch een handavingsmaatregel van de toezichthoudende overheid vergen.

De toepassing van de administratieve geldboete wordt daarom verbreed, zodat de sanctiemaatregel kan ingepast worden binnen het bredere handhavingsbeleid (artikel 39). In artikel 72, derde lid van het Woonzorgdecreet is bepaald dat een administratieve geldboete enkel kan worden opgelegd nadat de betrokkene is gehoord. De nadere regels van procedure voor het opleggen van de geldboete zal door de Vlaamse Regering worden bepaald. Hierin moet voldoende aandacht worden besteed aan het hoorrecht van de voorziening.

Dit artikel voegt ook een delegatie naar de Vlaamse Regering toe om bijkomende criteria te bepalen om een geldboete op te leggen, binnen de voorwaarden die reeds in het decreet bepaald zijn. Deze criteria laten toe om consistent en proportioneel de hoogte van het bedrag van de administratieve geldboete te bepalen en toe te passen. Het vastleggen van een aantal criteria in een besluit van de Vlaamse Regering verhoogt de rechtszekerheid van de uitbaters van de erkende woonzorgvoorzieningen.

Rechtsgrond afname van indicatiestellingen in woonzorgvoorzieningen

Het ontwerp creëert een duidelijke decretale basis voor de afname van indicatiestellingen in woonzorgvoorzieningen. Op vandaag wordt het afnemen van indicatiestellingen gebaseerd op de delegatie vermeld in artikel 38, tweede lid, van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019 dat voorziet dat de Vlaamse Regering aanvullende erkenningsvoorwaarden kan vastleggen (artikel 37).

Uitstel indiening administratief basisdossier bij aanvraag voorafgaande vergunning of eerste erkenning woonzorgvoorzieningen en verenigingen door coronacrisis

Het artikel 94, eerste lid, van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019 bepaalt dat iedere woonzorgvoorziening of vereniging die op datum van de inwerkingtreding van artikel 7 erkend is, zijnde 1 januari 2020, binnen de achttien maanden na inwerkingtreding van artikel 7 een administratief basisdossier overmaakt, dus uiterlijk op 1 juli 2021. Het tweede lid van artikel 94 voorziet dat de woonzorgvoorzieningen die op datum van de inwerkingtreding van artikel 7, zijnde 1 januari 2020, reeds beschikken over een voorafgaande vergunning een administratief basisdossier moeten overmaken bij de aanvraag van de eerste erkenning voor de vergunde woonzorgvoorziening.

In 2020 brak de coronacrisis uit in Vlaanderen en hadden de erkende woonzorgvoorzieningen en verenigingen andere prioriteiten. Er werd daarom ook in het artikel 3 van het besluit van de Vlaamse Regering van 18 juni 2021 tot bepaling van afwijkingen van de administratieve procedures en de termijnen in de regelgeving van het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin door de uitbraak van COVID-19 en tot wijziging van diverse besluiten van de Vlaamse Regering van het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin voorzien dat in afwijking van het artikel 94, eerste en tweede lid, van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019 het administratief basisdossier uiterlijk op 1 januari 2023 aan het agentschap Zorg en Gezondheid wordt bezorgd.

Tevens voorziet het artikel 2 van het voornoemde besluit van 18 juni 2021 een afwijking voor het indienen van een administratief basisdossier bij de aanvragen van een voorafgaande vergunning of, indien er geen voorafgaande vergunning moet worden aangevraagd, bij de aanvragen van een eerste erkenning die worden ingediend in de periode lopende van 20 maart 2020 tot en met 31 december 2022. Voor deze aanvragen moet het administratief basisdossier eveneens uiterlijk op 1 januari 2023 worden overgemaakt.

Alle op 1 januari 2023 erkende woonzorgvoorzieningen en verenigingen moeten dus strikt genomen op 1 januari 2023 hun administratief basisdossier overmaken aan het Agentschap Zorg en Gezondheid. Zowel de erkende woonzorgvoorzieningen en verenigingen als het Agentschap Zorg en Gezondheid zijn hiervoor niet klaar. Zo ontbreekt er:

- a) een uniforme structuur die relevant is voor alle woonzorgvoorzieningen en die transparantie biedt op de pertinente zaken uit dit administratief basisdossier;
  - b) een digitale toepassing waarin de gegevens kunnen worden gecaptureerd en verwerkt zodat analyses mogelijk zijn;
- Bovendien zien de woonzorgvoorzieningen het administratief basisdossier als administratief zeer belastend.

Om deze redenen is er nood om de woonzorgvoorzieningen en verenigingen verder uitstel te geven van de termijn om het administratief basisdossier in te dienen. Dit betreft geen opheffing van deze erkenningsvoorwaarde, wel een uitstel teneinde deze efficiënt en adequaat te kunnen implementeren.

De verplichting voor de woonzorgvoorzieningen en de verenigingen die erkend waren op 1 januari 2020 om het administratief basisdossier over te maken, wordt uitgesteld tot een door de Vlaamse Regering te bepalen datum. De Vlaamse Regering kan per soort van woonzorgvoorziening en voor de verenigingen een aparte datum bepalen. De reden voor deze wijziging is dat de oorspronkelijk voorziene overgangstermijn te kort is. Noch het agentschap, noch de woonzorgvoorzieningen en verenigingen zijn klaar om aan deze voorwaarde te voldoen.

Het ontwerp voorziet dat de woonzorgvoorzieningen en verenigingen die sinds 1 januari 2020 (datum van de inwerkingtreding van artikel 7 van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019) een aanvraag hebben ingediend voor een voorafgaande vergunning of eerste erkenning, indien geen voorafgaande vergunning moet worden aangevraagd of die dergelijke aanvraag nog moeten doen, het administratief basisdossier maar ten vroegste moeten bezorgen op een door de Vlaamse Regering te bepalen datum (artikel 36 en 40).

De Vlaamse Regering kan per soort van woonzorgvoorziening en voor de verenigingen een aparte datum bepalen. Dit is in afwijking van het principe bepaald in artikel 7, §1, eerste lid, 1°, van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019, bij aanvraag van een voorafgaande vergunning of, indien er geen voorafgaande vergunning moet worden aangevraagd, bij de aanvraag van een eerste erkenning maakt de woonzorgvoorziening of vereniging een administratief basisdossier over.

Tot op heden werden er nog geen administratieve basisdossiers ingediend door woonzorgvoorzieningen of verenigingen. Het artikel 2 van het besluit van de Vlaamse Regering van 18 juni 2021 tot bepaling van afwijkingen van de administratieve procedures en de termijnen in de regelgeving van het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin door de uitbraak van COVID-19 en tot wijziging van diverse besluiten van de Vlaamse Regering van het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin voorzagt in een afwijking van de termijn voor het indienen van een administratief basisdossier voor de aanvragen voor een voorafgaande vergunning, of wanneer er geen voorafgaande vergunning moest worden aangevraagd, voor de aanvragen voor een eerste erkenning die werden ingediend in de periode van 20 maart 2020 tot en met 31 december 2022. Het administratief basisdossier moest in deze gevallen uiterlijk 1 januari 2023 aan het agentschap Zorg en Gezondheid worden bezorgd. Omdat noch het agentschap; noch de woonzorgvoorzieningen en verenigingen klaar zijn om aan deze voorwaarde te voldoen, wordt daarom, met terugwerkende kracht, deze erkenningsvoorwaarde uitgesteld tot op een door de Vlaamse Regering te bepalen datum.

Overeenkomstig het artikel 94, tweede lid, van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019 moet een woonzorgvoorziening of een vereniging die op 1 januari 2020 over een voorafgaande vergunning beschikt, een administratief basisdossier overmaken bij de aanvraag van de eerste erkenning voor de vergunde woonzorgvoorziening. Voor de op 1 januari 2020 vergunde woonzorgvoorzieningen die op 30 juni 2021 (datum van inwerkingtreding van het artikel 3 van het voornoemde besluit van 18 juni 2021) nog geen eerste erkenning hadden aangevraagd of geen administratief basisdossier hadden overgemaakt werd een uitstel voorzien tot 1 januari 2023. Door de vervanging van artikel

94, tweede lid van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019 moeten alle op 1 januari 2020 vergunde woonzorgvoorzieningen die sinds 1 januari 2020 een eerste erkenningsaanvraag voor de vergunde voorziening hebben aangevraagd of die in de toekomst een eerste erkenningsaanvraag voor de vergunde voorziening zullen aanvragen, hun administratief basisdossier maar ten vroegste indienen tegen een datum die de Vlaamse Regering bepaalt.

Vergunde woonzorgvoorzieningen die hun eerste erkenningsaanvraag pas zullen indienen na de door de Vlaamse Regering te bepalen datum, zullen hun administratief basisdossier moeten overmaken op het moment dat ze hun eerste erkenningsaanvraag indienen.

Verder bekijken we samen met de sector welke bijkomende maatregelen rond financieel beheer gedefinieerd kunnen worden. Dit om financiële mistoestanden en wanbeheer tegen te gaan. Het gaat over het verhogen van de financiële transparantie (boekhouding en dagprijs) en het aanscherpen van controles.

1.1.7 Eerstelijnszorg (hoofdstuk 13)

Een rechtsgrond wordt gecreëerd voor de toekenning van een subsidie aan organisaties die evidence based gezondheidsinformatie verstrekken aan burgers. De gezondheidsinformatie is met andere woorden gebaseerd op wetenschappelijke feiten en dus betrouwbaar. Het belang van het verstrekken van betrouwbare gezondheidsinformatie is zeer groot, nog meer nu tijdens de coronacrisis duidelijk geworden is welke gevolgen desinformatie kan teweegbrengen in het kader van bv. Vaccinatie (artikel 42).

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Voor een artikelsgewijze bespreking wordt verwezen naar de memorie van toelichting, punt II. Toelichting bij Artikelen. Deze is bijgevoegd als bijlage.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

De Inspecteur van Financiën gaf een deels gunstig, deels ongunstig advies. Hij wees op de budgettaire impact die artikel 28 teweeg zou brengen. Dit betreft de vrijstelling van Oekraïense ontheemden voor het betalen van de zorgpremie. We argumenteren dat een vrijstelling gerechtvaardigd is, gezien:

- Een attest van tijdelijke bescherming kan maximum voor twee jaar toegekend worden. Dit betekent dat de premie VSB maximum voor twee jaar kan vrijgesteld worden, ook al zou de Oekraïens-Russische oorlog langer aanslepen.
- De situatie is verschillend voor ontheemde Oekraïners tegenover andere vluchtelingen. Ontheemde Oekraïners worden onmiddellijk ingeschreven in het vreemdelingenregister, andere vluchtelingen worden eerst ingeschreven in het wachtregister. Pas na onderzoek worden ze ingeschreven in het vreemdelingenregister onder een bepaald statuut (zoals subsidiair beschermd of geregulariseerde derde lander). Zolang men ingeschreven is in het wachtregister, kan men niet aansluiten bij VSB en moet men dus ook geen premie betalen.

Vlaamse sociale bescherming (hoofdstuk 10)

Vanaf 2023 is er een budgettaire impact:

- 65.198 tijdelijke beschermingscertificaten werden door de Dienst Vreemdelingenzaken afgeleverd sedert 10 maart 2022 (<https://statbel.fgov.be/nl/visuals/oekraiense-ontheemden>)
- Van deze 65.198 kunnen we aannemen dat 60% in Vlaanderen of Brussel is ingeschreven, zijnde 39.119 Personen.
- Van deze tijdelijk ontheemden is 49% ouder dan 30 jaar en 18% tussen de 18 en 29 jaar. <https://statbel.fgov.be/nl/visuals/oekraiense-ontheemden> Gezien men moet aansluiten vanaf de leeftijd van 26 jaar zal bij benadering 55% moeten aansluiten, zijnde 21.516 personen.
- Vanaf 2023 betekent dit een minder inkomst van 21.516 x 58€ (voor 2023) zijnde 1.247.928€
- Hierbij werd geen rekening gehouden met het feit dat een substantieel deel van deze tijdelijk ontheemden recht zal hebben op verhoogde tegemoetkoming zodat, zeker vanaf 2024 voor hen de verlaagde zorgpremie 29€ (voor 2023) bedraagt
- Het verblijf van deze tijdelijk ontheemden is per definitie tijdelijk. Er mag verwacht worden da zij na de crisis naar huis terugkeren.

Het begrotingsakkoord werd bekomen op 23 maart 2023.

B. ESR-TOETS

Niet van toepassing.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Geen impact op het personeelsbestand en de personeelsbudgetten.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het ontwerp van decreet heeft een beperkte weerslag op de lokale en provinciale besturen.

Personen met een handicap (hoofdstuk 3)

Met de werking van de Vlaamse toeleidingscommissie doet er zich een omschakeling naar een interprovinciale verwerking van de dossiers voor, waarbij de commissies zich niet beperken tot dossiers uit de eigen provincie, maar dossiers van over heel Vlaanderen beoordelen. Dit kan in sterke mate bijdragen aan een interprovinciaal uniforme dossierbeoordeling.

Algemeen welzijnswerk (hoofdstuk 5)

De werkingsgebieden van de CAW worden afgestemd op de eerstelijnszones om maximale afstemming tussen zorg en welzijn te realiseren. Omdat de eerstelijnszones niet integraal de provinciegrenzen volgen (met name voor Zwijndrecht), wordt de voorwaarde om tot één provincie te behoren geschrapt. In de toekomst zullen in eerste instantie de eerstelijnszones en in tweede instantie de referentieregio's het werkingsgebied van de CAW bepalen.

4. VERDER TRAJECT

De Vlaamse minister, bevoegd voor het welzijn, de Vlaamse minister, bevoegd voor de gezondheids- en woonzorg, de Vlaamse minister, bevoegd voor opgroeien, de Vlaamse minister, bevoegd voor de personen met een beperking en de Vlaamse minister, bevoegd voor de sociale bescherming, is gelast over het voornoemd voorontwerp van decreet het advies in te winnen van:

- de Vlaamse toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens, met het verzoek om het advies mee te delen binnen een termijn van 30 dagen met toepassing van artikel 10/4, §1, tweede lid, van het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer;

- de federale Gegevensbeschermingsautoriteit, met het verzoek om het advies mee te delen binnen een termijn van 60 dagen

- de Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, met het verzoek om het advies mee te delen binnen een termijn van 30 dagen, met toepassing van artikel 24, §2, van het decreet van 29 juni 2018 tot oprichting van de Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin;

Daaropvolgend beslist de minister of deze adviezen aanleiding geven tot wijzigingen en als dat niet het geval blijkt, wordt de afdeling Wetgeving van de Raad van State verzocht een advies te geven.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1. Haar principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande voorontwerp van decreet houdende diverse bepalingen betreffende het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin en de bijhorende memorie van toelichting;
2. De Vlaamse minister, bevoegd voor het welzijn, de Vlaamse minister, bevoegd voor de gezondheids- en woonzorg, de Vlaamse minister, bevoegd voor opgroeien, de Vlaamse minister, bevoegd voor de personen met een beperking en de Vlaamse minister, bevoegd voor de sociale bescherming:
  - 2.1. Te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de Vlaamse toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens, met het verzoek om het advies mee te delen binnen een termijn van 30 dagen met toepassing van artikel 10/4, §1, tweede lid, van het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer.
  - 2.2. Te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet het advies van de Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, met het verzoek om het advies mee te delen binnen een termijn van 30 dagen, met toepassing van artikel 24, §2, van het decreet van 29 juni 2018 tot oprichting van de Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.
  - 2.3. Te machtigen over het voormelde voorontwerp van besluit het advies van de federale Gegevensbeschermingsautoriteit in te winnen met het verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van 60 dagen.
  - 2.4. Te machtigen te beoordelen of voornoemde adviezen aanleiding kunnen geven tot aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurde tekst.
  - 2.5. Te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van 30 dagen zoals bepaald in artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State als de Vlaamse minister oordeelt dat voornoemde adviezen geen aanleiding geven tot aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurde tekst.

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin,

Hilde CREVITS